

Projekt

z dnia 6 grudnia 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA**

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wałbrzycha.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska

Załącznik do Uchwały

Nr

Rady Miejskiej Wałbrzycha

z dnia

WAŁBRZYCH

**Program
Wspierania Rodziny
Miasta Wałbrzycha
na lata 2022-2024**

Wałbrzych, listopad 2021 rok

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Wprowadzenie	3
1. Diagnoza środowiska i problemów	5
1.1 . Analiza w oparciu o pracę asystenta rodziny	5
1.2. Wsparcie specjalistyczne	15
1.3. Podnoszenie kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w szkoleniach	18
1.4. Działania asystentów rodziny na rzecz podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	18
1.5. Rodziny wspierające	19
1.6. Współpraca z innymi działami i organizacjami	20
1.7. Analiza SWOT	20
2. Placówki Wsparcia Dziennego	22
3. Odbiorcy programu	25
4. Cele programu oraz kierunki działań	26
5. Organizacja systemu wsparcia	31
6. Źródła finansowania programu	32
7. Monitoring i ewaluacja programu	33

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Wprowadzenie

Posiadanie rodziny plasuje się wśród wartości, które pomimo wielu zmian zachodzących w społeczeństwie są uniwersalne, wciąż ważne i pożądane. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia dzieciom przestrzeń do prawidłowego rozwoju, natomiast zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny i stanowią podstawowe źródło deficytów.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej szczególne znaczenie przypisała funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny. Realizowanie tych zadań zostało w znacznej mierze oparte na usłudze asystenta rodziny oraz objęciu dzieci opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego w szczególności w aspekcie funkcji opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.

Sytuacje rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi determinują głównie wielopokoleniowe, dziedziczne nieprawidłowe wzorce wychowawcze, przemoc i uzależnienia. Czynnikiem niesprzyjającym prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny mogą być również czynniki materialne poszczególnych gospodarstw domowych. Należy zatem podejmować działania, aby rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej uzyskały profesjonalną pomoc i mogły w przyszłości samodzielnie bez wsparcia instytucjonalnego realizować złożone funkcje rodziny. Rodzina powinna być natomiast partnerem do współpracy, aktywnie uczestniczyć w procesie wychodzenia z trudności.

Do zadań własnych gminy wynikających z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie trzyletniego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Wałbrzycha, który określi cele i zadania, mające wspomóc rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu przy wykorzystaniu sieci wsparcia społecznego i zasobów instytucjonalnych. Celem Programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin.

Przygotowany Program kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które m.in. przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze, udzielaniu pomocy w przewyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, zapobieganie zagrożeniom umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, pracę z rodzinami, którym zostały odebrane albo ograniczone prawa rodzicielskie, pracę nad odzyskaniem pełni praw rodzicielskich z uwzględnieniem wsparcia asystenta rodziny, placówek wsparcia dziennego, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających w obszarze rodziny i dziecka. Mieszkańcy Wałbrzycha obecnie mogą liczyć na bezpłatną pomoc poradni psychologiczno - pedagogicznych, konsultacje indywidualne i grupowe. Ważnym aspektem są również usługi integracji społecznej i zawodowej kierowane do osób wykluczonych z rynku pracy, które służą podnoszeniu ich kompetencji życiowych i zawodowych w takim stopniu, aby mogły wejść na rynek pracy.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Niniejszy program jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzych na lata 2019-2021. Podstawą jego stworzenia są:

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 803 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025.

Tworzenie nowego programu było poprzedzone oceną realizacji „Programu Wspierania Rodziny miasta Wałbrzycha na lata 2019-2021”, zawartej w corocznych sprawozdaniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, zwanym dalej Ośrodkiem. Dotychczasowa pomoc rodzinom pozostającym w kryzysie oferowana przez Ośrodek, jest właściwie ukierunkowana. Skala i różnorodność występujących problemów w środowisku skłania jednak do podejmowania dalszych działań na rzecz rodzin i dzieci potrzebujących pomocy i wsparcia.

Sytuacja pandemii COVID-19, z którą zmagamy się wszyscy, przynosi ujemne skutki społeczne, a konieczność zachowania izolacji społecznej może utrudniać dotarcie do rodzin wymagających wsparcia, w szczególności z problemem przemocy lub uzależnienia. Należy zapewnić równowagę pomiędzy wymogami reżimu sanitarnego, a działaniami chroniącymi zdrowie psychiczne rodzin. Skutki zakażenia COVID-19 nie są jedynym zagrożeniem epidemii. Największym zagrożeniem są konsekwencje psychiczne i rozwojowe dzieci.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

1. Diagnoza środowiska i problemów.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza sytuacji społecznej Wałbrzycha zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2021-2025, analiza danych statystycznych zawarta w sprawozdaniach rocznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu oraz roczne oceny Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 uzupełnione o poniższe dane dotyczące sytuacji rodzin, którym udzielane jest wsparcie tut. Ośrodka.

1.1. Analiza w oparciu o pracę asystenta rodziny.

W 2020 roku na 1134 rodziny z dziećmi korzystających ze wsparcia tut. Ośrodka, 380 rodzin miało trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparciem asystenta rodziny objęto 276 rodzin, w których wychowywało się 626 dzieci. W 2019 r. na 1501 rodzin z dziećmi objętych wsparciem tut. Ośrodka, w 378 rodzinach zdiagnozowano problemy opiekuńczo-wychowawcze, z czego 282 rodziny skorzystały ze wsparcia asystenta rodziny. W rodzinach tych wychowywało się 650 dzieci.

Można zauważyć spadek ilości rodzin z dziećmi korzystających z pomocy tut. Ośrodka oraz nieznaczny wzrost ilości rodzin objętych wsparciem.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą skorzystać z pomocy asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny polega na udzielaniu wsparcia rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi. Udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej. Prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Wsparcie obejmuje także zapewnienie rodzinom dostępu, w szczególnych sytuacjach, do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Poradnictwo dotyczy realizacji indywidualnych potrzeb rodziny. Rodzina, w ramach współpracy z asystentem rodziny, może skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

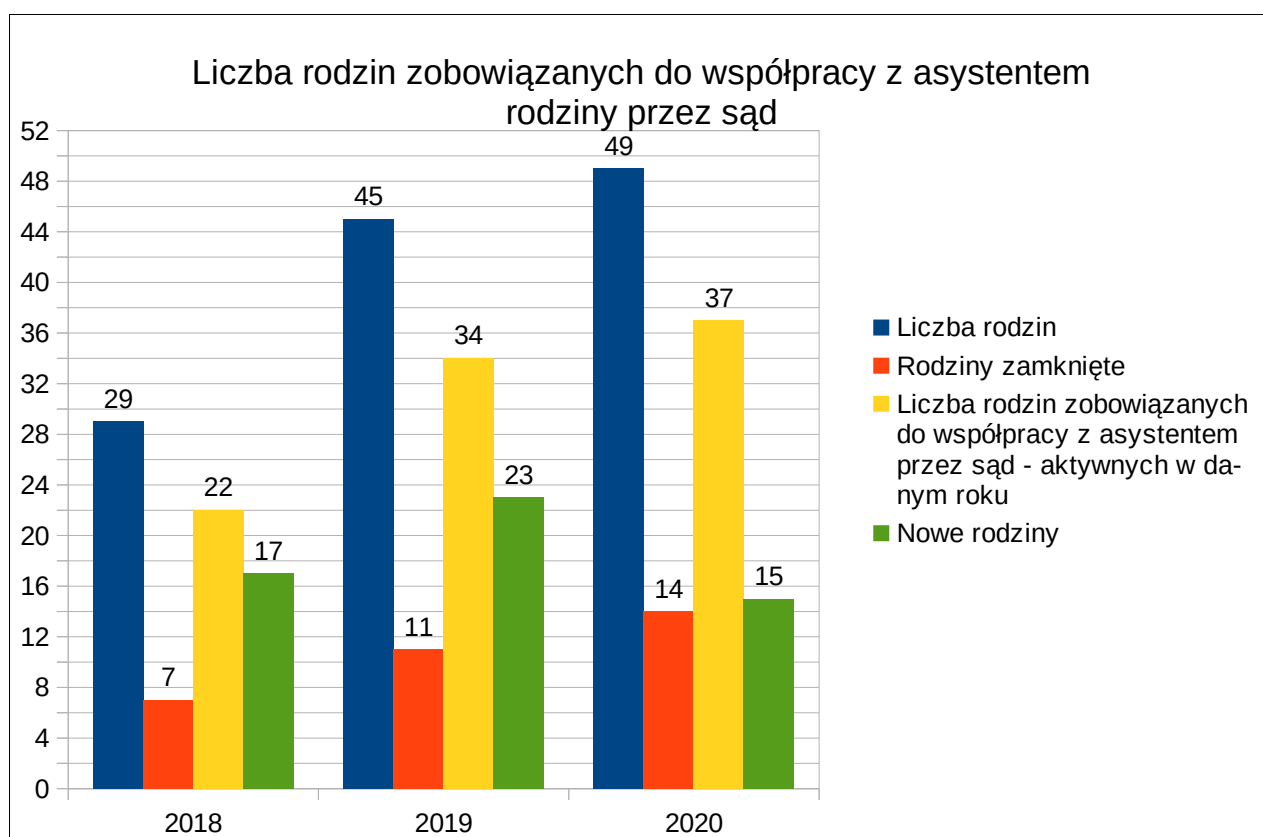
Celem wsparcia jest to, aby w przyszłości rodzina samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent to osoba towarzysząca rodzinie, współobecna, pomagająca we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu,

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzyska na lata 2022-2024

zachowaniu tak aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpiecznemu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

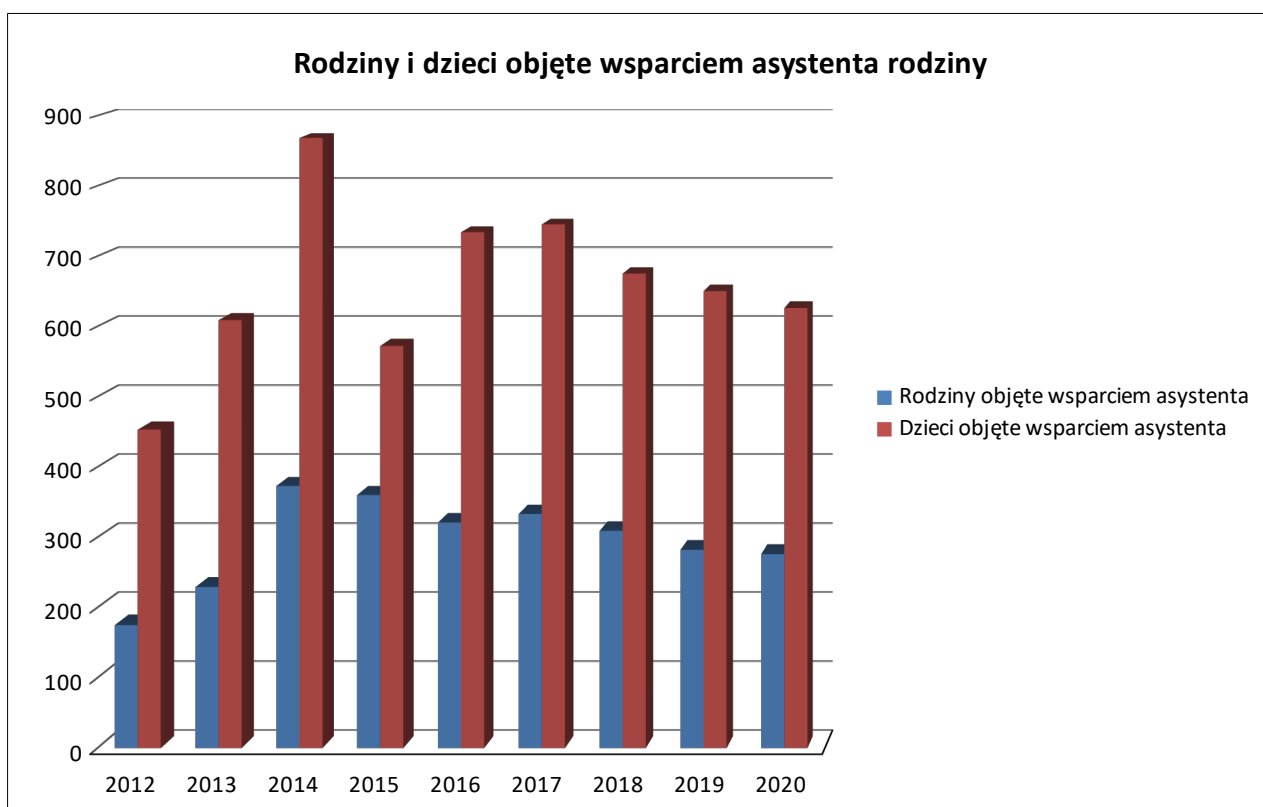
Współpraca z asystentem jest możliwa po wyrażeniu zgody przez rodzinę, a praca asystenta ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę zdolności do prawidłowego funkcjonowania lub niewyrażenia przez rodzinę zgody na współpracę.

W roku 2020 nastąpił nieznaczny wzrost postanowień wydanych przez sąd w stosunku do roku 2019, co przedstawia poniższy wykres.

W 2020 roku asystenci rodzin spośród 380 rodzin ze zdiagnozowanymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi objęli wsparciem 276 rodzin, co stanowi 72% rodzin. Pozostałe rodziny otrzymują wsparcie pracowników socjalnych i specjalistów Działu Profilaktyki tut. Ośrodka.

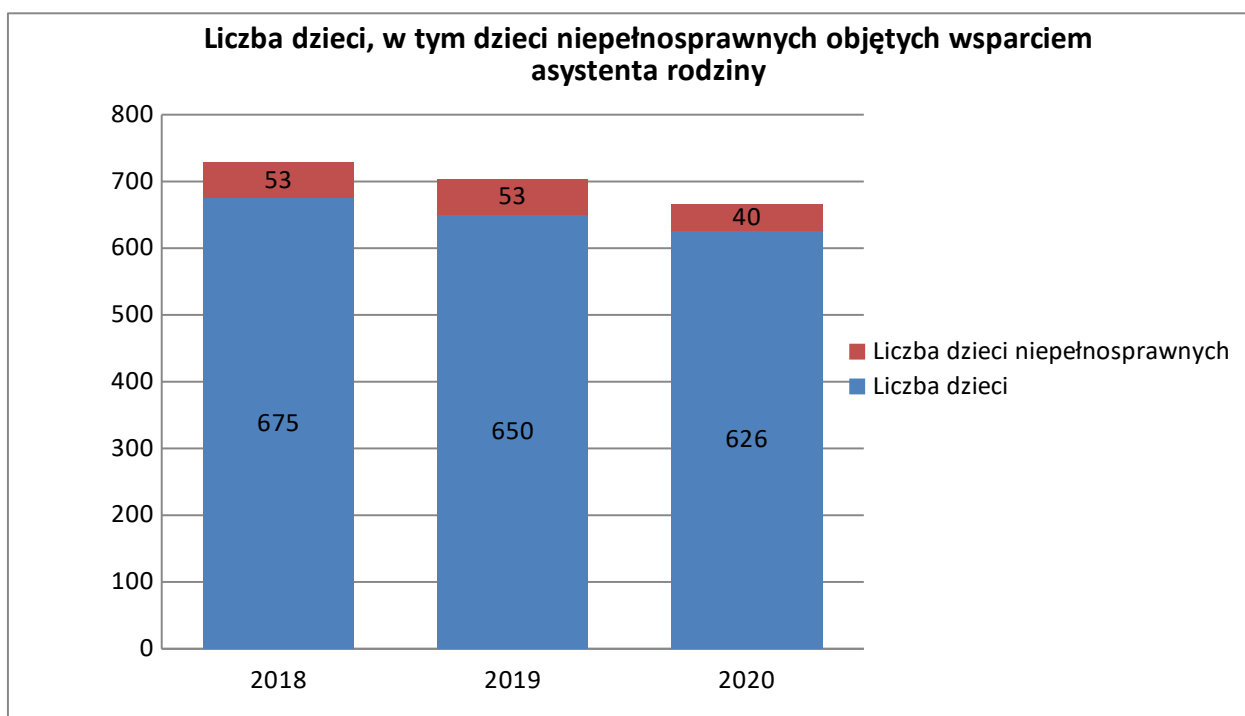
Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzyska na lata 2022-2024

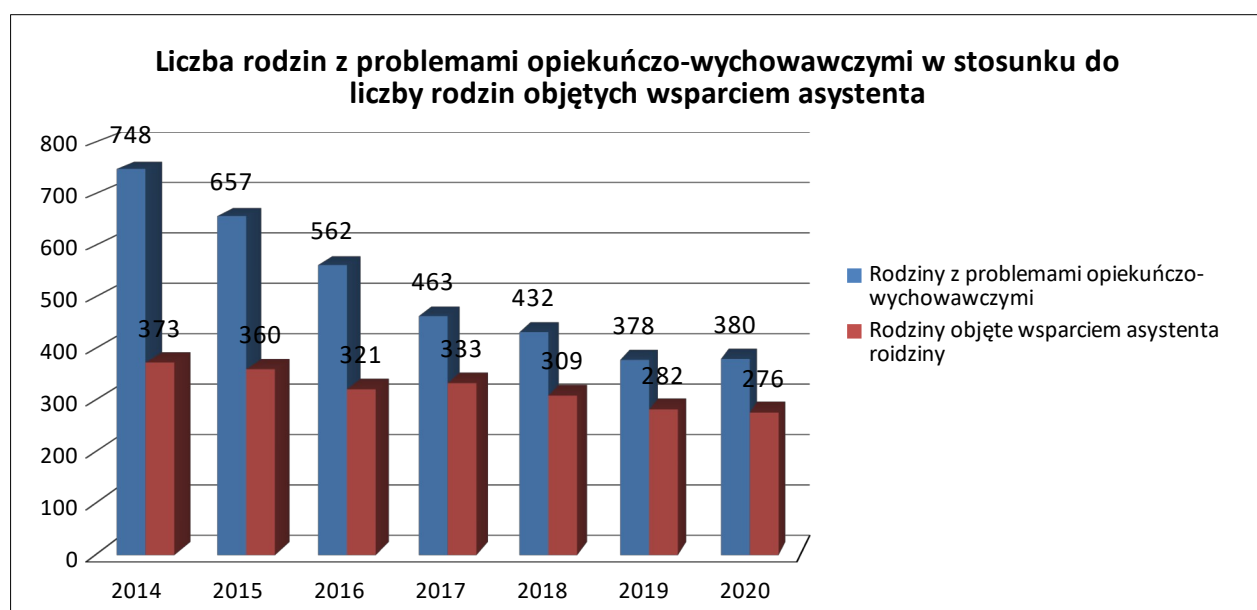
W 2020 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 626 dzieci (w tym 40 dzieci z orzeczonym stopniem niepełnosprawności) w 276 rodzinach. Nastąpił nieznaczny spadek liczby dzieci w stosunku do roku 2019 r. w którym to roku objęto wsparciem asystenta 282 rodziny w tym 650 dzieci.

Poniższy wykres przedstawia spadek liczby dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny. Spadek notuje się także w stosunku do liczby dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem asystenta w latach 2018-2020.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Do najczęstszych należą uzależnienia rodziców od alkoholu i środków psychoaktywnych, niepełnosprawności intelektualne, a wśród dzieci deficyty zdrowotne: FAZ, ADHD, autyzm, niepełnosprawności ruchowe, intelektualne, zaburzenia zachowania, nierealizowanie obowiązku szkolnego.

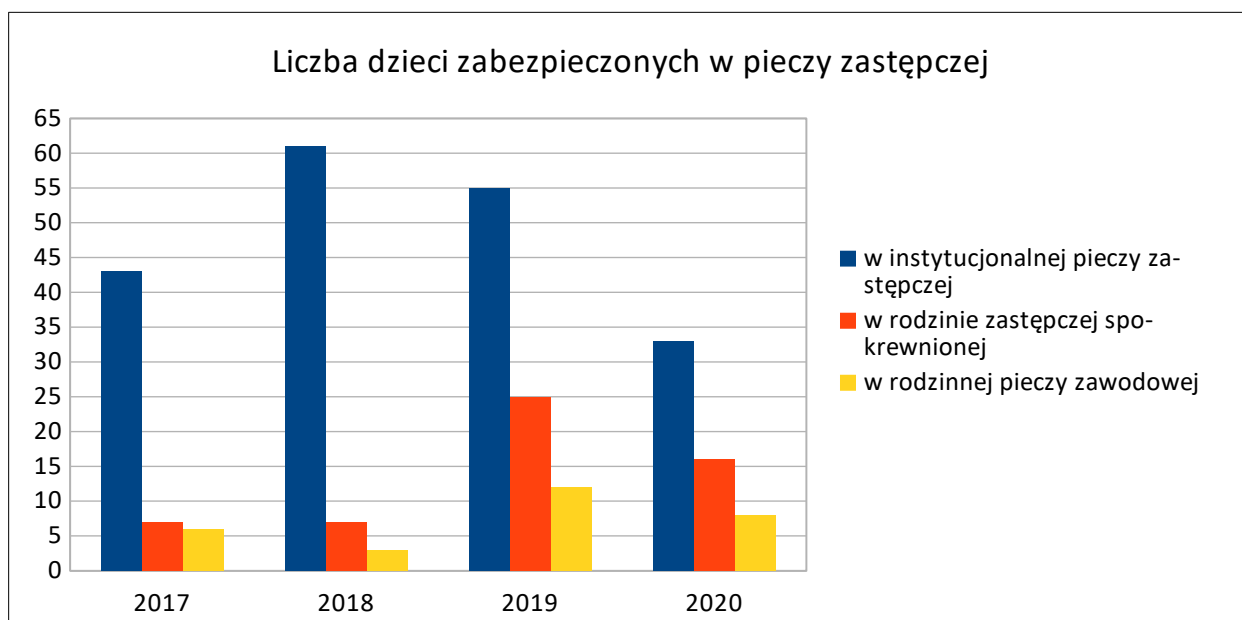

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Ze względu na złożoność problemów występujących w rodzinach dochodzi do sytuacji, zagrażających życiu i zdrowiu małoletnich, w wyniku czego dzieci interwencyjnie lub na mocy postanowienia Sądu zostają zabezpieczone w pieczy zastępczej.

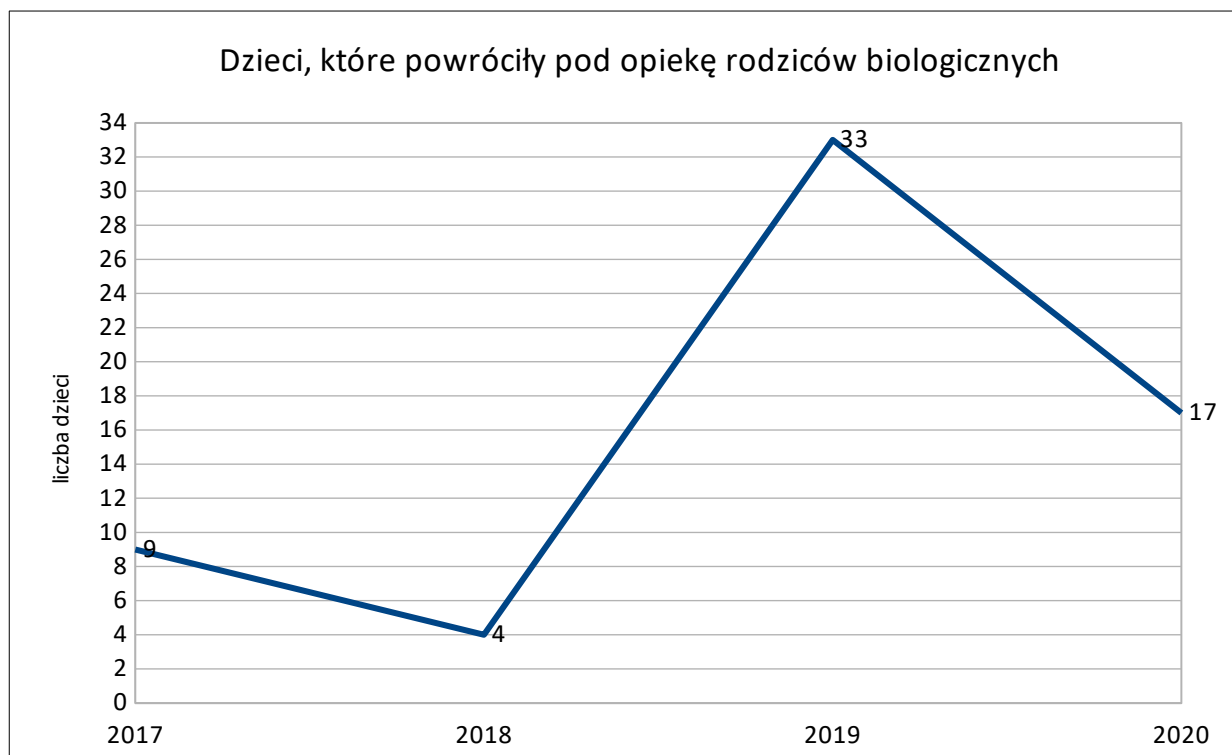
W 2020 r. miało miejsce 57 zabezpieczeń, natomiast w 2019 r. - 92 zabezpieczenia. Można zatem zauważyć, że nastąpiło wyraźne zmniejszenie ilości zabezpieczeń małoletnich w pieczy zastępczej w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny. Asystenci prowadzili szereg działań profilaktycznych, wspierali rodziny także w okresie epidemii COVID -19.

Poniższy wykres przedstawia spadek dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej w stosunku do lat poprzednich.

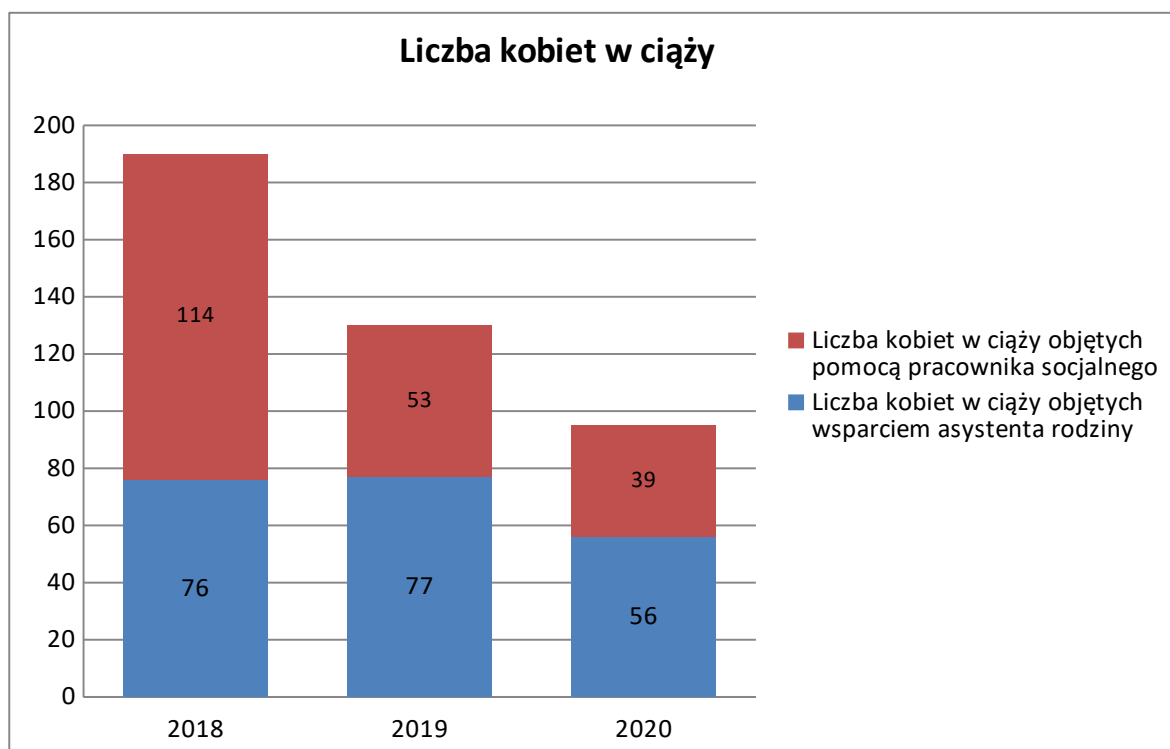

Asystent rodziny po zabezpieczeniu dzieci podejmuje wraz z rodziną biologiczną działania zmierzające do powrotu dzieci pod jej opiekę. Motywuje do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi, do podjęcia terapii, wspiera w działaniach na rzecz poprawy umiejętności opiekuńczo-wychowawczych poprzez motywowanie do udziału w warsztatach podnoszących w/w kompetencje, aktywizuje zawodowo. Dzięki podjętej współpracy członków rodzin w realizację planu pracy, zmierzającego do powrotu dzieci w 2020 r. do rodzin biologicznych powróciło 17 dzieci, mniej dzieci niż w 2019 r. Rodzice borykający się z uzależnieniami nie podejmowali stosownej terapii, na co wpływ miała także pandemia. Trudności wynikające z uzależnień rodziców biologicznych powodowały bierność rodziców biologicznych w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy ich funkcjonowania.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Wsparciem zgodnie z ustawą „Za życiem”, która obowiązuje od 1 stycznia 2017 r. objęto w 2020 roku 95 kobiet w ciąży, z czego bezpośrednio z asystentem rodziny współpracowało 56 kobiet, a 39 było objętych pomocą pracownika socjalnego, co obrazuje poniższy wykres.

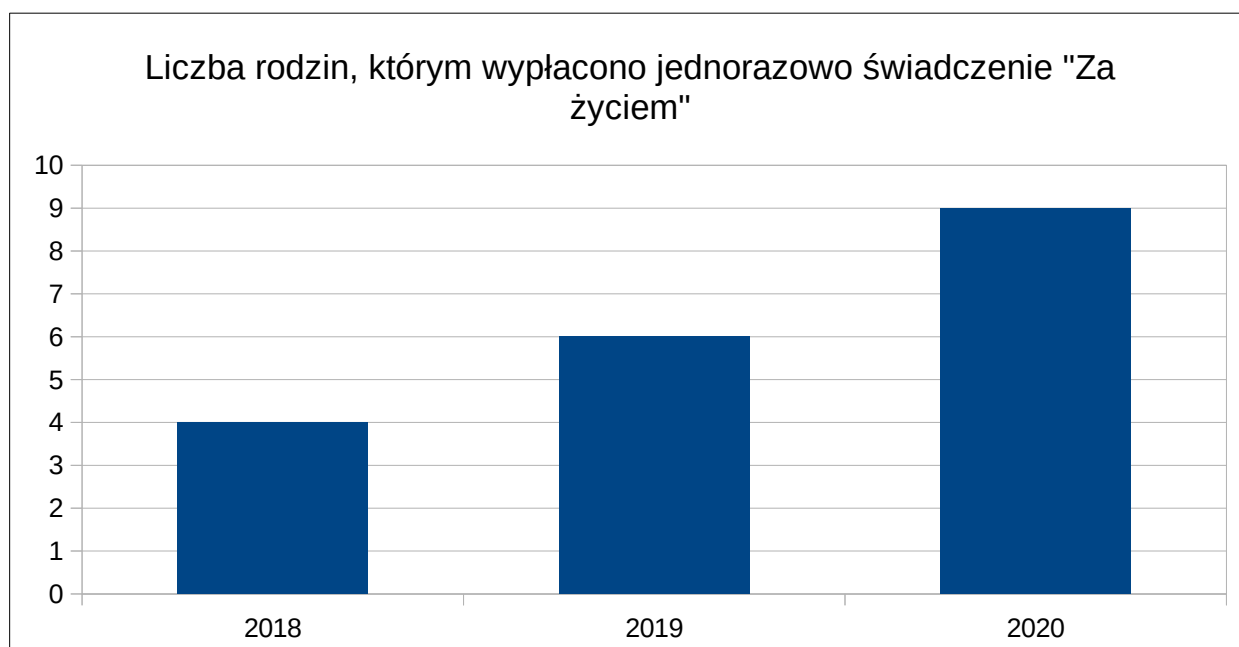

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wprowadziła od 1 stycznia 2017 r. nowe świadczenie jednorazowe w wysokości 4000 zł dla rodzin, w których urodziło się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2020 r. z jednorazowego świadczenia wynikającego z ustawy „Za życiem” w Wałbrzychu skorzystało 9 rodzin. Zauważalna jest tendencja wzrostowa, ponieważ w 2019 r. z takiej formy pomocy skorzystało 6 rodzin, a w 2018 r. 4 rodziny.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy „Za życiem” asystenci rodziny zostali przypisani do wypełniania nowej „rol” – wspierania rodzin w sytuacji powikłanej ciąży, niepowodzenia położniczego, zdiagnozowania u dziecka ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zadanie asystenta rodziny polega na koordynacji wsparcia, w tym w zakresie przewyżniania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, uzyskaniu wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, jak również dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dodatkowym uprawnieniem rodziny jest udzielenie asystentowi pisemnego upoważnienia do załatwiania w ich imieniu spraw.

Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

codziennego rodziców lub opiekunów dzieci.

Efektom powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnymi oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki.

Asystenci rodziny udzielają wsparcia, motywują, towarzyszą i podejmują działania mające na celu poprawę funkcjonowania rodzin. Członkowie rodzin kierowani są do pedagogów, psychologów i innych specjalistów, a w szczególności do terapeutów uzależnień. Zachęcają podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestniczenie w szkoleniach, stażach. Pomagają rozwiązać problemy mieszkaniowe, materialne, zdrowotne, prawne, rodzinne, uczestniczą w każdym aspekcie życia rodzinnego. W swojej pracy wykorzystują również fantom noworodka, w szczególności podczas pracy z młodymi mamami.

Asystenci rodzin organizowali:

- warsztaty skierowane do rodziców: z zakresu przeciwdziałania przemocy, podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, aktywizacji zawodowej,
- warsztaty skierowane do rodziców i dzieci: z zakresu ekologii, literackie i plastyczne,
- ogłaszali konkursy : plastyczne m.in. o tematyce ekologicznej oraz literackie,
- realizowali projekt socjalny „Chodź, poznaj i pokochaj”, w ramach którego zwiedzano okolice Naszego Miasta m.in. Jeziorko Daisy, szczyt Gór Sowich - Wielka Sowa, Dzikowiec, ruiny Zamku Cisy, spacer Ścieżką Hochbergów. Projekt w całości był realizowany przy wykorzystaniu środków finansowych jakimi dysponują rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz ze środków pozyskanych od sponsorów i wpisali się na trwale w kalendarzu imprez plenerowych,
- tematyczne imprezy z okazji dnia matki, ojca, dziecka, babci i dziadka akcentują, jak doniosłą wartość w życiu odgrywa rodzina i jej członkowie,
- różnorodne festyny, w które angażowali rodziny w tym: ekologiczne „Weekend Planety z radiem Zet”, gdzie był ogłoszony konkurs „Eko to nie bzdury-szanuj cuda natury”.

Pomimo pandemii Covid-19 prężnie działała grupa samopomocowa „Liga Mistrzów”, która spotykała się regularnie z uwzględnieniem reżimu sanitarnego.

Dla kobiet umieszczonych w domu dla matek z dziećmi oraz kobiet w ciąży w Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a prowadzone były:

- zajęcia warsztatowe o szerokiej tematyce edukacyjnej mającej na celu wsparcie funkcji

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzyska na lata 2022-2024

rodziny, omawiano prawidłowe wzorce rodziny,

- organizowano atrakcyjne dla rodzin formy spędzania wolnego czasu m.in. wycieczki do Palmiarni i na Trójgarb,
- działania informacyjne dot. rozwoju dzieci, radzenia sobie z kryzysem, problemów uzależnień, zapobieganiu przemocy domowej tj.: „Wychowywać to kochać i wymagać”, „Jak kochać, żeby zrozumieć, jak rozumieć, żeby kochać”, „Przemoc to nie siła”, „Emocje i wyznaczanie granic”,
- prowadzono zajęcia tematyczne dla najmłodszych dzieci, zabawy sportowe oraz zajęcia logopedyczne,
- zajęcia kulinarne m.in. pieczenie chleba, przygotowywanie wspólnych śniadań, wypiekanie ciast,
- założona została biblioteczka dla mam, z której mogą korzystać wszystkie mieszkanki Ośrodka. Organizowane były urodziny dla dzieci przebywających w CWS wraz z sesją zdjęciową.

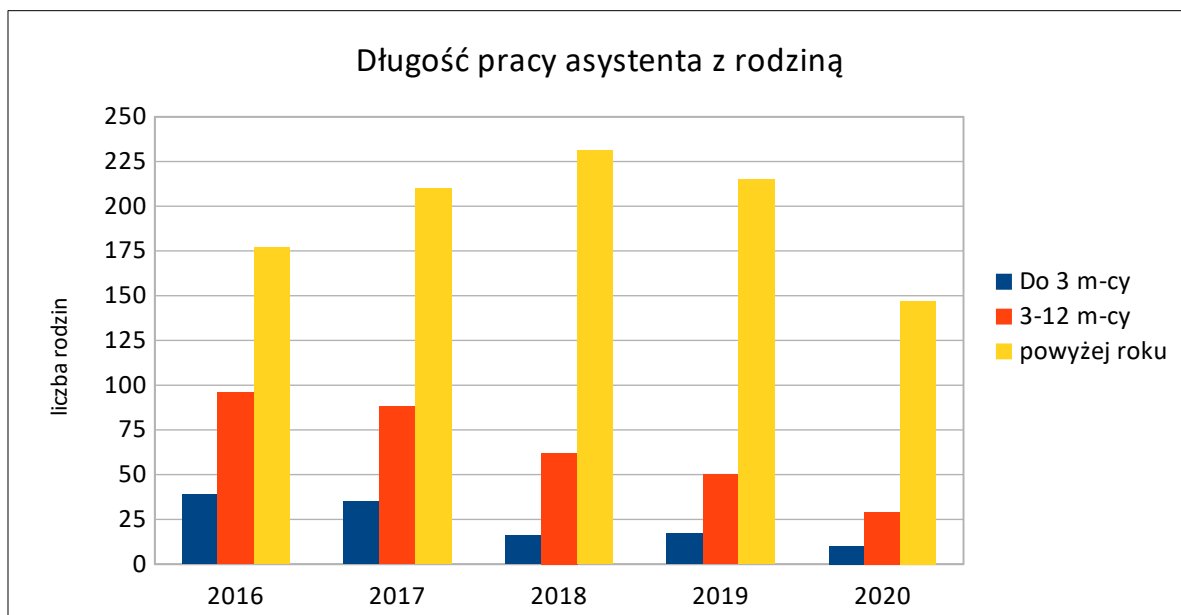
Asystenci rodziny realizując swoje zadania pracują w systemie zadaniowym. W roku 2020 w Dziale Wspierania Rodziny zatrudnionych było 21 asystentów rodzin. Zgodnie z obowiązującą ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą „Za życiem” asystent rodziny pracował nie więcej niż z 15 rodzinami, średnio miał pod opieką 14 rodzin.

Czas pracy Asystenta Rodziny (2020)

- ponad rok - z 147 rodzinami,
- w okresie od 3 m-cy do roku – z 29 rodzinami,
- poniżej 3 m-cy - z 10 rodzinami.

Można zauważyć, że nadal utrzymuje się tendencja do pracy z rodzinami powyżej jednego roku z uwagi na złożoność problemów występujących w rodzinach m.in. niepełnosprawność intelektualną, występujące w rodzinach uzależnienia oraz duże deficyty rozwojowe występujące u dzieci tj. zaburzenia sfery emocjonalnej czy zaburzenia psychoruchowe.

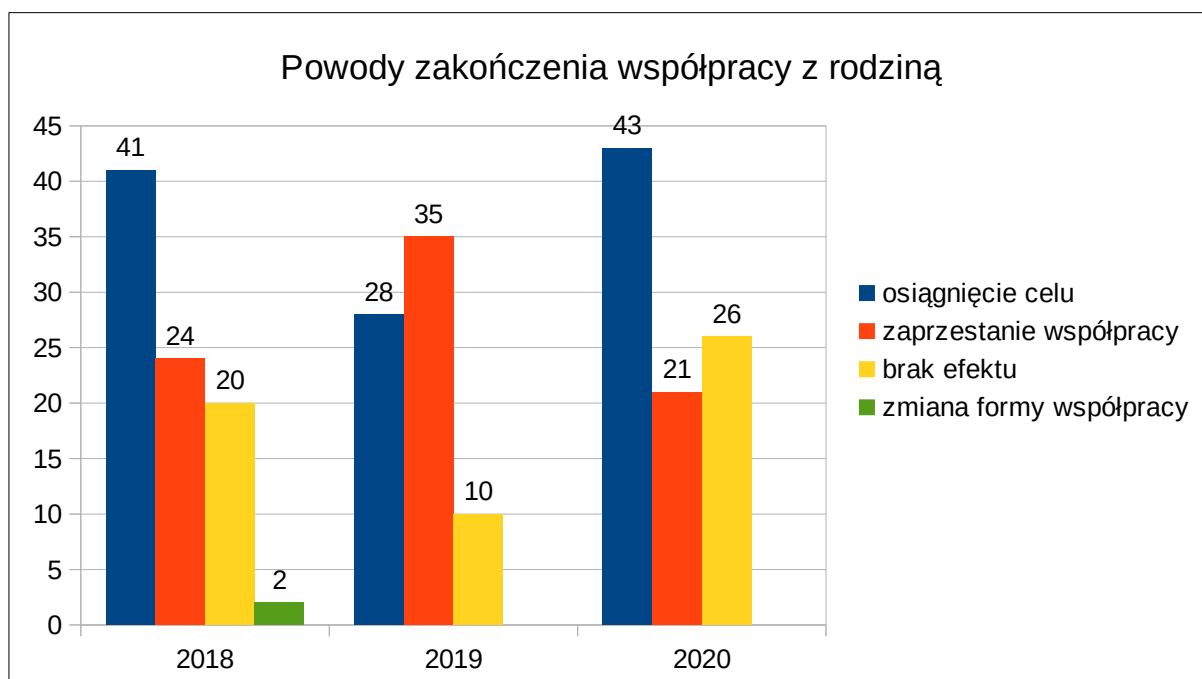
Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

W 2020 r. zakończono współpracę z 90 rodzinami, z czego założone cele osiągnięto w 43 rodzinach, współpracę z asystentem rodziny zerwało 21 rodzin. W 2020 roku wszystkie rodziny wymagające wsparcia asystenta rodziny zostały objęte stosowną pomocą w ciągu 7 dni roboczych, od dnia złożenia wniosku. W stosunku do lat poprzednich nastąpił wzrost liczby rodzin, z którymi zakończono pracę z powodu osiągnięcia celu.

Rodziny zaprzestają współpracy, ponieważ rezygnują z intensywnej pracy na rzecz powrotu dzieci do środowiska rodzinnego lub wyjeżdżają z miasta.

Asystent rodziny pracuje z rodziną nad dysfunkcjami występującymi w rodzinach tj. uzależnienia od alkoholu, środków psychoaktywnych, niskimi kompetencjami opiekuńczo-wychowawczymi, niepełnosprawnością intelektualną. Rodziny wieloprotymowe często nie osiągają zamierzonych efektów z uwagi na brak konsekwencji w podejmowanych działaniach.

Zmniejszyła się liczba rodzin, które po zabezpieczeniu dzieci w pieczy zastępczej zaprzestają współpracy z asystentem rodziny, nie podejmując intensywnej pracy na rzecz powrotu dzieci. Odnotowuje się także przypadki gdzie deklaracja chęci współpracy jest pozorna, tym samym praca z rodziną staje się bezskuteczna.

Praca z rodziną w postaci asysty rodzinnej pomimo, iż jest procesem długofalowym szczególnie przy złożoności problemów - to skuteczny sposób podnoszenia kompetencji rodzicielskich, a tym samym niwelowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

1.2. Wsparcie specjalistyczne

W związku ze zdiagnozowanymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi na konsultacje do pedagoga w 2020 r. skierowano:

- 78 rodzin,
- 25 rodzin skierowanych w latach poprzednich kontynuowało pracę z pedagogiem.

Choroby lub zaburzenia psychiczne występowały w 70 rodzinach. W związku z powyższym do psychologa skierowano:

- 42 osoby,
- leczenie podjęło 47 osób.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Uzależnienie od alkoholu i narkotyków występowało w 103 rodzinach. Dzięki działaniom podejmowanym przez asystentów rodziny stosowne leczenie:

- z uzależnienia od alkoholu podjęło 36 osób,
- z uzależnienia od środków psychoaktywnych 18 osób.

Zaznacza się niewielki spadek w stosunku do roku 2019, w którym leczenie z uzależnienia od alkoholu podjęło 39 osób, a od środków psychoaktywnych 20 osób.

Pedagog pracował nad wzmocnieniem kompetencji opiekuńczo-wychowawczych poprzez prowadzenie:

- warsztatów dla rodziców,
- indywidualnych konsultacji pedagogicznych,
- prowadził pracę w miejscu zamieszkania rodziny.

Poradnictwo specjalistyczne miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności rodziców za własną sytuację życiową, adekwatne spostrzeganie swoich problemów, a także zmianę stylu wychowania dzieci, zwrócenie uwagi na ich indywidualne potrzeby, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodziców.

Wsparciem pedagoga objęto 103 rodziny. Odbyły się:

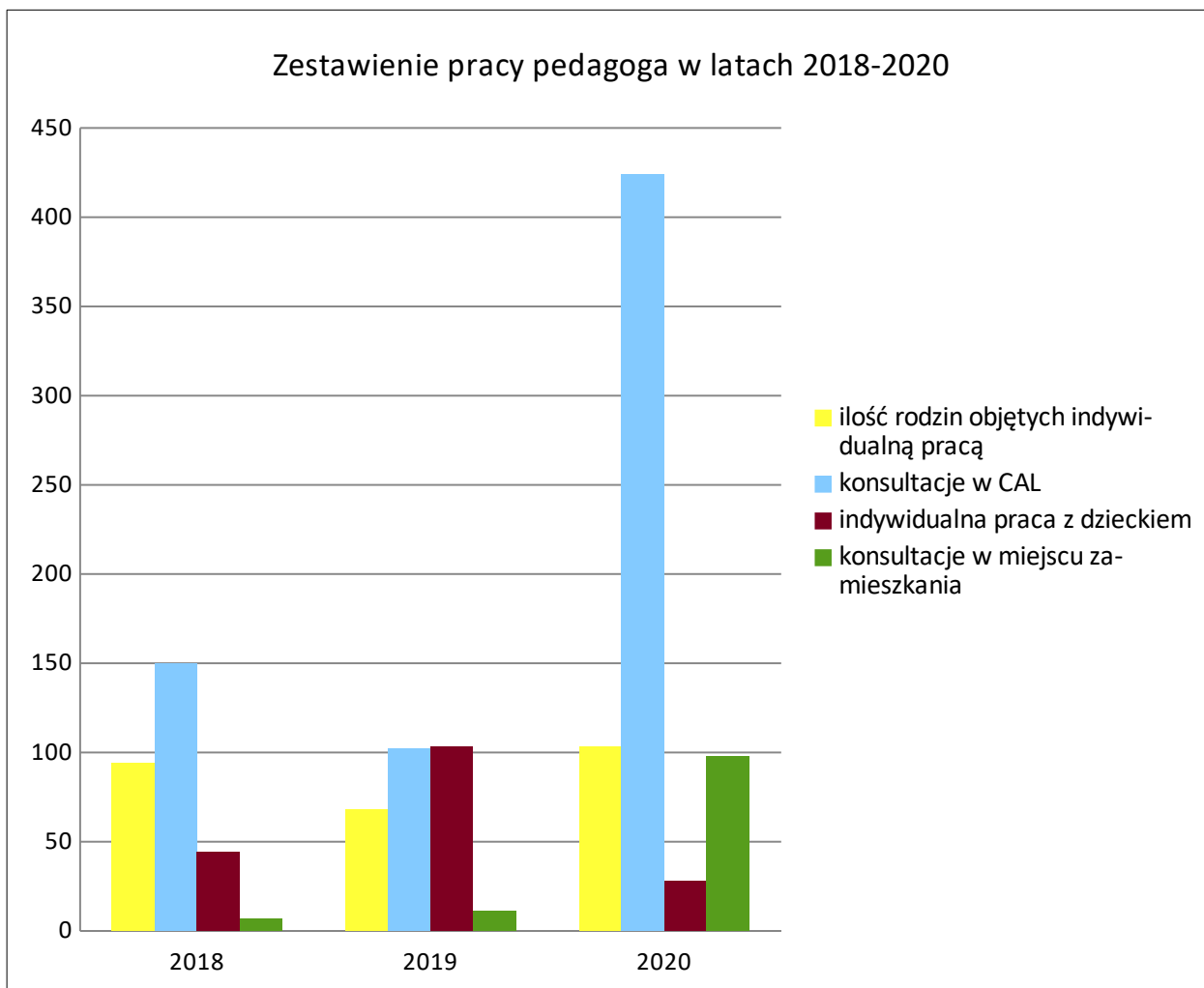
- 424 konsultacje w Centrum Aktywności Lokalnej,
- 98 indywidualnych konsultacji w miejscu zamieszkania,
- z 28 dziećmi prowadzono indywidualną pracę,
- 33 osoby uczestniczyły w warsztatach dla rodziców w Centrum Aktywności Lokalnej.

W związku z ogłoszoną pandemią COVID- 19 pedagodzy pracowali także on-line. Umieszczali na stronach internetowych wskazówki dla rodziców do pracy z dzieckiem, telefonicznie udzielali korepetycji, pozostawali w kontakcie telefonicznym zarówno z rodzicami jak i dziećmi. Udzielali wsparcia rodzicom w zakresie motywowania dzieci do włączania ich do realizowania obowiązków domowych. Ogłaszano konkursy i zachęcano dzieci do udziału w nich, udzielano wsparcia w okresie zdalnego nauczania. Pomagano rodzicom w ułożeniu planu dnia, który pozwolił na zorganizowanie czasu na naukę z dzieckiem. Przekazywano listę zabaw podczas objęcia ewentualną kwarantanną.

Poradnictwo świadczone z zakresu m.in.: podniesienia umiejętności wychowawczych, rozwiązywania konfliktów, informowania o normach rozwojowych dzieci, radzenia sobie z kryzysem, problemami uzależnień, budowania dobrych relacji w rodzinie, w tym relacji z dziećmi oraz zapobiegania przemocy domowej.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

W 2020 r. obserwuje się znaczny wzrost udzielonych konsultacji przez pedagoga, co spowodowane było wprowadzeniem stanu pandemii oraz zdalnym nauczaniem w szkołach.

W ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielane jest także poradnictwo specjalistyczne w zakresie uzależnień oraz poradnictwo poprzez działania edukacyjne i informujące mające na celu wzmocnienie rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie. Rodziny dotknięte problemem uzależnień motywowano do terapii i leczenia uzależnienia.

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonych wystąpieniem przemocy podejmuje również Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz

specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Natomiast grupy robocze opracowują i realizują plany pomocy przygotowywane indywidualnie zarówno z osobami dotkniętymi przemocą, monitorują sytuację tych rodzin oraz zagrożonych wystąpieniem przemocy, prowadzą poradnictwo i interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1.3. Podnoszenie kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w szkoleniach.

W związku z pandemią COVID-19 w celu doskonalenia umiejętności i warsztatu pracy asystenci rodzin uczestniczyli w szkoleniach on-line organizowanych przez instytucje zewnętrzne oraz uczestniczyli w superwizji dla asystentów rodzin. Szczegółowy wykaz szkoleń i konferencji oraz liczbę uczestników znajduje się w rocznych sprawozdaniach z realizacji Programu Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2019-2021.

1.4. Działania asystentów rodziny na rzecz podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Działania podejmowane przez asystentów rodziny podniosły w znaczący sposób kompetencje opiekuńczo-wychowawcze. Warsztaty prowadzone przez pedagogów cieszyły się ogromną popularnością ze względu na podejmowaną tematykę skupioną wokół prawidłowych relacji na płaszczyźnie rodzic-dziecko, kształtowania pozytywnych więzi, relacji pomiędzy członkami rodziny. Działania te były wzmacniane i kontynuowane przez asystentów rodzin w miejscu ich zamieszkania. Członkowie rodzin chętnie angażowali się w realizację projektu socjalnego „Chodź, poznaj, pokochaj”, który dał możliwość w sposób kreatywny spędzić z rodziną czas wolny.

Powyższe działania będą kontynuowane w latach 2022-2024, co jest spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2021-2025.

Wychodząc naprzeciw potrzebom rodzin objętych wsparciem, będą prowadzone także:

- warsztaty „Świadomego Macierzyństwa dla Młodych Matek i Kobiet w Cięży”,
- kontynuowany i realizowany nadal będzie projekt „Chodź, poznaj, pokochaj” – wycieczki krajoznawcze - „Tajemniczy Dolny Śląsk” (m.in. wycieczki wyjazdowe),
- odbędzie się cykl warsztatów plastyczno-techniczno-edukacyjno-integracyjnych dla całych rodzin (nauka spędzania czasu wolnego z dziećmi w sposób kreatywny) - „Dzień lasu”,

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

„Dzień ziemi”, „Światowy Dzień Pszczół”, „Dzień Oceanów”, „Dzień Emotikonek”, „Światowy Dzień Pluszowego Misia”,

- odbędą się zajęcia propagujące dorobek kulturalny miasta Wałbrzycha poprzez współpracę z instytucjami kultury (Muzeum Porcelany, Biblioteka Miejska, Galeria BWA, Teatr Lalki i Aktora, Stara Kopalnia, WOK, Kino Apollo itp.).

Ponadto zostaną utworzone:

- grupy wsparcia dla rodziców z dziećmi niepełnosprawnymi/przewlekłe chorymi w celu udzielenia rodzicom pomocy, wiedzy, a przede wszystkim emocjonalnego wsparcia w wypełnianiu roli rodzica,
- pogłębiona zostanie praca z instytucjami kultury działającymi na terenie naszego miasta, poprzez działania prowadzone na terenie ich placówek, co będzie skutkowało dotarciem do większej liczby mieszkańców z ofertą działań prowadzonych przez asystentów,
- prowadzone będą zajęcia metodą Ruchu Aktywizującego Veroniki Shereborne ukierunkowane na dzieci z problemami emocjonalnymi oraz obniżonym poziomem sprawności intelektualnej,
- organizowane będą zajęcia sensoplastyczne dla dzieci w wieku 1-3 lata,
- zorganizowany zostanie jednodniowy obóz survivalowy dla rodzin pod hasłem SurvivaLove we współpracy z Harcerstwem oraz Strażą Miejską,
- wzmacniona zostanie rola matki w rodzinie poprzez uczestnictwo w metamorfozie pn. „Matka jest Kobietą”,
- prowadzone będzie doradztwo zawodowe i coaching - zajęcia dla uczniów 7-8 klasy szkoły podstawowej (zajęcia terenowe, zapoznanie młodzieży z zawodami i specyfiką pracy – straż pożarna, straż miejska, wojsko, branża hotelarska, restauracyjna).

1.5. Rodziny wspierające

Rodzinie, w której rozpoznano problemy opiekuńczo – wychowawcze, może zostać udzielona pomoc w postaci rodziny wspierającej. Ta kategoria „narzędzi” również została wprowadzona mocą ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. W myśl jej zapisów, rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka, preferowane jest otoczenie sąsiedzkie, i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Do tej pory w Wałbrzychu pozyskano 3 rodziny wspierające. Opracowano materiały promocyjne oraz zakres merytoryczny warsztatów skierowanych do kandydatów na rodzinę wspierającą.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

W Programie na lata 2022-2024 podejmowane będą działania nakierowane na rozpowszechnianie tej formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz jej organizacja w sytuacji, gdy rodzina wspierająca zostanie powołana.

1.6. Współpraca z innymi działami i organizacjami.

Dział Wspierania Rodziny ściśle współpracuje z Działem Pieczy Zastępczej jak i Zespołami Pracy Socjalnej tut. Ośrodka oraz innymi specjalistami. Współpracuje również z wieloma instytucjami działającymi na rzecz rodziny: placówkami ochrony zdrowia, kuratorami, wychowawcami i pedagogami ze szkół, przedszkoli, świetlic, funkcjonariuszami Policji, Strażą Miejską, przedstawicielami instytucji kulturalnych oraz organizacjami pozarządowymi min. 7 Nie Bo, Zielony Zakątek, Sudecki Uniwersytet Trzeciego, który organizuje korepetycje dla dzieci, organizacjami pozarządowymi: FRES, RCWiP.

1.7. Analiza SWOT

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w mieście Wałbrzych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
wyspecjalizowana kadra, świadoma konieczności ciągłego dokształcania się w pracy na rzecz dziecka i rodziny;doświadczenie zawodowe pracowników instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny;współpraca między instytucjami na rzecz dziecka i rodziny;dobrze praktyki i innowacyjne rozwiązania w obszarze pracy na rzecz dziecka i rodziny;oferta wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i osób;	bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie;niski poziom aktywności rodzin w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych;niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych;niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach podnoszących kompetencje;brak rodzin wspierających;

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

SZANSE	ZAGROŻENIA
• możliwość pozyskania środków rządowych w ramach resortowego programu wspierania rodziny; • edukacja rodziców, w szczególności przez radzenie sobie z bezradnością, stresem, agresją, zarządzaniem budżetem domowym; • wzrost praktycznych umiejętności w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem poprzez udział w warsztatach, wsparciu indywidualnym; • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; • rosnące wsparcie socjalne dla rodzin; • możliwość dalszego podnoszenia kwalifikacji poprzez asystentów rodziny; • zaangażowanie lokalnych mediów do promowania rodziny oraz działań i inicjatyw podejmowanych przez instytucje i organizacje w obszarze wsparcia dziecka i rodziny.	• niskie kompetencje wychowawcze rodziców i małe prawdopodobieństwo ich zwiększenia ze względu na ograniczenia potencjału (zwłaszcza w rodzinach, w których występuje niepełnosprawność intelektualna rodziców bądź zaniedbania środowiskowe); • słabe przygotowanie do pełnienia konkubenckich ról w małżeństwie i rodzinie oraz budowania więzi rodzinnych; • uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych, zjawisko przemocy jako czynniki dezorganizacji rodzin i umieszczeń w pieczy zastępczej; • wzrost zachorowań na choroby psychiczne; • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży; • trudności z motywowaniem rodzin do zmiany stylu życia; • występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje; • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, roszczeniowość postaw, niechęć do współpracy • rozpad małżeństw, związków konkubenckich.

2. Placówki Wsparcia Dziennego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewiduje możliwość objęcia rodzin pomocą w opiece i wychowaniu dziecka realizowaną w placówkach wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ww. ustawy, placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w jednej z poniższych form:

1. opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych),
2. specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
3. pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Zadaniem placówek jest utrzymanie dziecka w naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny.

Placówki zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość rozwoju w czasie wolnym od nauki szkolnej, poprzez organizowanie i realizowanie różnych form zajęć edukacyjno – aktywizujących wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień, dożywianie, stałą współpracę z rodzicami, współpracę ze szkołą, sądem, podmiotami leczniczymi oraz innymi instytucjami w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych.

W Wałbrzychu prowadzone są placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, opiekuńczo-specjalistycznej i specjalistycznej.

Placówkę Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu prowadzoną przez Gminę powołano 1 stycznia 2013 r. na podstawie Uchwały Nr XL/344/2012 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 listopada 2012 r. Zgodnie z uchwałą nr XXXII/406/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 14 listopada 2016 r. Placówkę połączono z tut. ośrodkiem i od 1 stycznia 2017 r. działa w jego strukturze.

Ośrodek jest realizatorem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie miasta Wałbrzycha, w ramach której działają Placówki Wsparcia Dziennego z oddziałami:

- 1) w Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26
 - świetlica dla dzieci Śródmieście – liczba miejsc 15
- 2) w Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3
 - świetlica dla dzieci Piaskowa Góra – liczba miejsc 30

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

3) w Publicznej Szkole Podstawowej 21 przy ul. Grodzkiej 71

- świetlica dla dzieci Podzamcze – liczba miejsc 15

4) w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej przy ul. Niepodległości 64

- świetlica dla dzieci Podgórze – liczba miejsc 15

W Gminnym programie wspierania rodziny na lata 2022-2024, podobnie jak we wcześniejszych programach, planowane jest propagowanie oferty placówek wsparcia dziennego realizowanych na rzecz dzieci, ale stanowiących jednocześnie element wspierania całej rodziny.

Zakłada się, że zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do nieodpłatnych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego może skutecznie przeciwdziałać podejmowaniu przez nie ryzykownych zachowań i zapobiec ich demoralizacji i wykluczeniu społecznemu. Kształtowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu przez młodych odbiorców może pozytywnie wpłynąć na aktywności podejmowane w przyszłości, zwiększając szansę na wybór społecznie akceptowanych i pożądanym form konsumowania czasu wolnego.

W założeniach Ośrodka jest również uruchomienie nowej placówki wsparcia dziennego w dzielnicy Nowe Miasto w lokalu po Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej przy ul. Piłsudskiego 72 oraz w dzielnicy Sobięcin przy ul. 1 Maja.

Planowane jest także, w okresie wakacji, prowadzenie pracy podwórkowej w dodatkowych trzech dzielnicach miasta:

5) przy ul. Osiedleńców – liczba miejsc 15

- Placówka Wsparcia Dziennego w formie pracy podwórkowej „Nowe Miasto”

6) przy ul. 1go Maja – liczba miejsc 15

- Placówka Wsparcia Dziennego w formie pracy podwórkowej „Sobięcin”

7) przy ul. Przywodnej – liczba miejsc 15

- Placówka Wsparcia Dziennego w formie pracy podwórkowej „Stary Zdrój”.

Pobyt w Placówce jest dobrowolny i nieodpłatny, a przyjęcie następuje na pisemny wniosek rodziców, opiekunów prawnych dziecka, skierowanie z sądu lub od pracownika MOOPS. Placówka przeznaczona jest dla dzieci od 6 do 16 roku życia.

Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci objętych wsparciem w placówkach wsparcia dziennego od 2014 roku. Widoczny jest spadek liczebności w okresie lock downu spowodowanego wybuchem epidemii COVID-19. W związku rekomendacjami placówki wsparcia dziennego były czasowo nieczynne. Wychowawcy natomiast pracowali zdalnie, pomagając dzieciom w nauce zdalnej, utrzymywali kontakt telefoniczny z rodzicami czy moderowali strony FB.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Gmina w drodze konkursu zleca także prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci organizacjom pozarządowym.

Poniższe zestawienia przedstawiają informację dotyczące prowadzenia placówek przez organizacje pozarządowe.

Placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Wałbrzych				
L.p.	Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc
1	Placówka wsparcia pn. Świetlica środowiskowa-forma opiekuńcza z elementami socjoterapii oraz profilaktyki uzależnień	ul. B. Chrobrego 45 58-300 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu ul. B. Chrobrego 45	25
2	Placówka Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczo-specjalistycznej	ul. Dunikowskiego 39 58-309 Wałbrzych	Stowarzyszenie „Kalejdoskop” ul. Sosnowa 25 58-309 Wałbrzych	15
3	Placówka Wsparcia Dziennego „Romano Drom” forma połączona opiekuńczo-wychowawcza i specjalistyczna	ul. Królewiecka 9 58-300 Wałbrzych	Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Salvator” ul. Królewiecka 9	40

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Placówki prowadzące zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Wałbrzych			
L.p.	Adres placówki	Nazwa placówki	Liczba miejsc
1	Pl. M. Darowskiej 1B 58-305 Wałbrzych	Świetlica Kuźnia Talentów – prowadzona przez Fundację Edukacyjną im. S. Wandy Garczyńskiej	30
2	ul. Glinicka 3 58-303 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu	15
3	ul. Os. Górnice 48 58-308 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu	15
4	ul. Gen. Andersa 145 58-304 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu	15
5	ul. 1-go Maja 112 58-305 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu	15

3. Odbiorcy programu.

1. Rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rodzina, która nie spełnia wszystkich podstawowych funkcji może doprowadzić do dysfunkcjonalności poszczególnych członków rodziny. Dysfunkcjonalność rodziny może doprowadzić do zjawiska patologii (alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, prostytutka) czego konsekwencją jest niewydolność opiekuńczo-wychowawcza w stosunku do dzieci przebywających w tych rodzinach.

2. Rodziny mające trudności w prawidłowym gospodarowaniu posiadanymi środkami finansowymi na zaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka.

Środki finansowe przyznane na realizację potrzeb dzieci mogą być przeznaczone na inne cele np. na zakup alkoholu, narkotyków i spłatę zobowiązań finansowych tj. spłatę kredytów.

3. Rodziny dotknięte przemocą.

Zjawisko przemocy może dotknąć każdą rodziną niezależnie od statusu społecznego czy materialnego. Często łączy się z problemem nadużywania alkoholu lub środków psychoaktywnych. Dotyka dzieci, kobiety i mężczyzn.

4. Dzieci i młodzież zagrożone niedostawaniem społecznym wynikającym z różnego rodzaju zaburzeń w zachowaniu.

Każdy człowiek powinien umieć dostosować się do wzorców, wartości i norm obowiązujących

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

w społeczeństwie.

5. Kobiety w ciąży i ich rodziny.

Kobiety w ciąży i ich rodziny są szczególną grupą społeczną, wymagającą szczególnego wsparcia. Zwłaszcza rodzin, w której przyjdzie lub przyszło na świat dziecko ciężko i nieodwracalnie upośledzone, albo chore na nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, a także kobiet, których dziecko umarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych, ale także kobiet, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu poronienia, urodzenia dziecka martwego, urodzenia dziecka niezdolnego do życia, urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.

6. Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Podejmują działania mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej.

7. Rodziny wspierające. Osoby zainteresowane udzielaniem dzieciom pomocy i wsparcia w formie, której zadaniem jest przy współpracy z asystentem rodziny uczyć m.in. jak prawidłowo opiekować się i wychowywać dzieci, jak prowadzić gospodarstwo domowe, pokazywać jak prawidłowo wypełniać rolę matki, ojca, jak spędzać czas wolny. Rola rodziny wspierającej jest nieoceniona.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024 będzie realizowany na terenie miasta Wałbrzycha. Wdrożenie programu nastąpi po jego uchwaleniu przez Radę Miasta Wałbrzycha i będzie kontynuowane do roku 2024.

4. Cele programu oraz kierunki działań

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci i młodzieży oraz kobiet w ciąży i ich rodzin poprzez realizację zintegrowanego systemu pomocy, a także powrót dzieci przebywających w pieczy zastępczej pod opiekę w zakresie wspierania rodziny jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych zasobów miasta, którego mocną stroną jest rozwinięty system instytucji miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu różnych kategorii mieszkańców.

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Cele szczegółowe programu i kierunki działań:

Cele szczegółowe i kierunki działań	Adresaci	Termin	Wskaźniki
1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym			
1.1. Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz budowanie koalicji na rzecz rozwiązywania indywidualnych problemów rodzin poprzez stworzenie systemu pomocy.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba analizowanych rodzin
1.2. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem, włączanie do tego procesu szkół i organizacji pozarządowych.	MOPS, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba monitorowanych dzieci
1.3. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nakierowana na wspólne z rodziną rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie, opracowywanie planu pomocy dla rodziny i jej członków. Udział szeroko rozumianej koalicji w pracach grup roboczych.	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba osób i rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego o liczba instytucji organizacji wchodzących w skład koalicji.
1.4. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	MOPS, MKRPA, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba osób skierowanych do MKRPA, liczba osób, które podjęły terapię
2. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych			
2.1. Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne), oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne,) pomoc w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	MOPS, PUP organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca
2.2. Zapewnienie osobom i rodzinom pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność itp.)	MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca
2.3. Zapewnienie pomocy w szybszym dostępie do lokali socjalnych lub komunalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych eksmisją.	Urząd Miejski, MOPS	Na bieżąco	Liczba osób, które otrzymały mieszkania

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

2.4. Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej.	MOPS	Na bieżąco	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2.5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodzin.	MOPS	Na bieżąco	Liczba rodzin objętych monitoringiem
2.6. Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin poprzez pracę zespołów interdyscyplinarnych.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba posiedzeń, zespołów, liczba rodzin objętych pracami zespołów
3. Prowadzenie działalności sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej			
3.1. Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, warsztaty dla rodziców, spotkania indywidualne z rodzinami, także w miejscu zamieszkania.	MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba realizowanych programów, liczba rodzin w nich uczestnicząca
3.2. Rozwijanie, w ramach karty dużej rodziny, systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych, w tym m.in. dostępu do instytucji kultury i sportu, ochrony zdrowia, komunikacji, itp.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba form i rodzajów usług dostępnych dla rodzin wielorodzinnych
3.3. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba grup wsparcia, samopomocowych oraz liczba ich uczestników
3.4. Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne.	MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba rodzin objętych usługami
4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży			
4.1. Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	UM, MOPS, organizacje pozarządowe	Zgodnie z harmonogramem	Liczba realizowanych programów
4.2. Prowadzenie działań integrujących i aktywizujących społeczność lokalną na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży.	MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba inicjatyw oraz liczba dzieci i młodzieży objętej działaniami
4.3. Prowadzenie mediacji rówieśniczej.	MOPS	Zgodnie z harmonogramem	Liczba przeprowadzonych mediacji, liczba osób uczestniczących w mediacjach

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

4.4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich darmowych posiłków.	MOPS	Na bieżąco	Liczba dzieci i młodzieży otrzymujących posiłki
4.5. Wsparcie materialne dzieci i młodzieży w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych w celu zapewnienia realizacji potrzeb edukacyjnych uczniów z ubogich rodzin	MOPS	Zgodnie z ustawą o systemie oświaty	Liczba uczniów otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne, kwota wypłaconych świadczeń
4.6. Organizowanie dzieciom i młodzieży form dziennej opieki, w tym placówkę wsparcia dziennego w zakresie organizowania czasu wolnego.	MOPS jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba dzieci i młodzieży objętych formami wsparcia dziennej opieki, liczba nowych placówek wsparcia dziennego.
4.7. Organizowanie w okresie wakacji i ferii stacjonarnych i wyjazdowych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonych z działaniami profilaktycznym.	MOPS, organizatorzy wypoczynku	W okresie wakacji i ferii szkolnych	Liczba organizowanych form wypoczynku, liczba uczestniczących dzieci i młodzieży
5. Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin			
5.1. Zapewnienie kobietom w ciąży i ich rodzinom pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (świadczenia pieniężne i niepieniężne, pomoc specjalistyczna).	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba kobiet i ich rodzin objętych wsparciem.
5.2. Zapewnienie pomocy specjalistycznej kobietom w ciąży, które otrzymały informację o tym, że dziecko może umrzeć w trakcie ciąży i porodu.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba kobiet i ich rodzin objętych wsparciem.
5.3. Zapewnienie pomocy specjalistycznej kobietom, których dzieci umarły bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba kobiet i ich rodzin objętych wsparciem.
5.4. Zapewnienie pomocy specjalistycznej kobietom, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu poronienia, urodzenia dziecka martwego, urodzenia dziecka niezdolnego do życia, urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba kobiet i ich rodzin objętych wsparciem.
5.5. Realizacja kampanii informacyjnych mających na celu przedstawienie uprawnień przysługujących kobietom w ciąży i ich rodzinom w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba zrealizowanych spotkań informacyjnych

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

6. Rodziny wspierające			
6.1. Rozprowadzenie ulotek informacyjnych dotyczących pozyskania rodzin wspierających.	MOPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Liczba rozdanych ulotek
6.2. Szkolenia rodzin wspierających w zakresie pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	MOPS	Zgodnie z harmonogramem szkoleń	Liczba zorganizowanych szkoleń, liczba rodzin w nich uczestniczących
7. Prowadzenie działalności zmierzającej do powrotu dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych			
7.1. Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne), oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne,) pomoc w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	MOPS, PUP organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca
7.2. Zapewnienie osobom i rodzinom pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność itp.)	MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca
7.3. Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, warsztaty dla rodziców, spotkania indywidualne z rodzinami, także w miejscu zamieszkania.	MOPS	Na bieżąco	Liczba zrealizowanych programów, warsztatów, liczba rodzin w nich uczestnicząca, liczba indywidualnych konsultacji
7.4. Współpraca asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	MOPS	Na bieżąco	Liczba wspólnych działań podjętych w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej
7.5. Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w okresowych ocenach sytuacji dziecka zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	MOPS, placówki opiekuńczo-wychowawcze	Zgodnie z zawiadomieniem o terminach posiedzeń zespołów	Częstotliwość udziału pracowników socjalnych w posiedzeniach zespołów

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

8. Wzmocnienie potencjału kadr pracujących z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia			
8.1. Szkolenia asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów i innych pracowników zespołu poradnictwa specjalistycznego podnoszące kwalifikacje w zakresie nowych metod pracy z klientem oraz podnoszące wiedzę i umiejętności dotyczące współczesnych problemów społecznych, takich jak zagrożenia wynikające z nowych technologii.	MOPS	Zgodnie z harmonogramem szkoleń	Liczba zorganizowanych szkoleń, liczba osób w nich uczestniczących
8.2. Zapewnienie wsparcia w postaci superwizji pracownikom kadr pracujących z rodzinami przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu.	MOPS	Zgodnie z harmonogramem szkoleń	Liczba osób uczestniczących w superwizji

5. Organizacja systemu wsparcia.

Realizowanie zadań w zakresie wspierania rodziny jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych zasobów miasta, którego mocną stroną jest rozwinięty system instytucji miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu różnych kategorii mieszkańców.

Jednostką organizacyjną gminy Wałbrzych udzielającą pomocy i wsparcia rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły wykorzystując własne zasoby i możliwości jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W związku z koniecznością określenia i analizy potrzeb w zakresie wspierania rodziny przed przystąpieniem do realizacji Programu, Ośrodek przeprowadził konsultacje społeczne.

Przy realizacji Programu współpracować powinny:

a) podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miasta Wałbrzycha,
- Sąd Rejonowy w Wałbrzychu,
- przedszkola publiczne,
- placówki oświatowe,
- Straż Miejska,
- Komenda Miejska Policji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- zakłady opieki zdrowotnej.

b) podmioty niepubliczne:

- przedszkola i szkoły niepubliczne,

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

- niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji,
- kościoły i związki wyznaniowe.

W realizacji zadań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny i dziecka a ich wspieranie traktować jako priorytet.

6. Źródła finansowania programu.

W latach 2013-2018 Ośrodek przystępował do realizacji programów ogłaszanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozyskując środki zewnętrzne na częściowe sfinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny.

W Dziale Wspierania Rodziny w 2018 r. zatrudnionych było 26 asystentów rodzin, z czego na dzień 31.12.2018 r. pozostało 19 asystentów rodzin. Z 27 asystentów rodziny zatrudnionych w 2019 r. na dzień 31.12.2021 r. pozostało 25 asystentów. W 2020 r. zatrudnionych było 25 asystentów rodzin, na dzień 31.12.2020 r. pozostało 23 asystentów.

W latach 2019-2021 liczba asystentów rodziny zatrudnionych przez Ośrodek była adekwatna do potrzeb, co pozwalało na bieżąco obejmować wsparciem rodziny tego wymagające. W latach 2018-2019 Ośrodek aplikował o środki w ramach rządowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, a także podejmował działania umożliwiające ubieganie się o dotację w maksymalnej kwocie. W 2020 r. program nie został ogłoszony, w zamian Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej ogłosiło rządowy „Program asystent rodziny” finansujący jednorazowe dodatki do wynagrodzeń asystentów rodziny.

Finansowanie zatrudnienia asystentów rodziny w latach 2018-2020

ROK	Dofinansowanie z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”- kwota dotacji	Dodatek do wynagrodzenia w ramach „Programu asystent rodziny”
2018	432 792	0
2019	345 970	0
2020	0	35 803

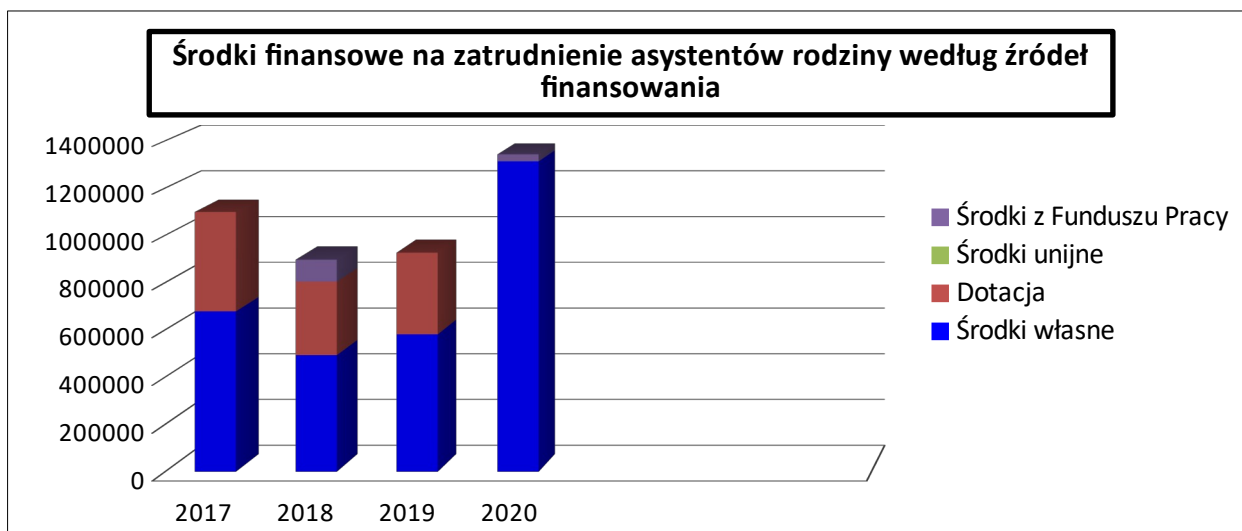
Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha na lata 2022-2024

Ośrodek nadal będzie aplikował o środki z „Programu asystent rodziny”.

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Wałbrzycha
- dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny, w tym ze środków Funduszu Pracy
- funduszy Unii Europejskiej
- innych środków pozyskanych w ramach kursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

Jak wynika z powyższych danych wysokość środków finansowych na zatrudnienie asystentów w latach 2017–2019 finansowana większości była środków dotacji z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Od 2020 r. finansowanie opiera się na przyznaniu jednorazowego dodatku do wynagrodzenia.

7. Monitoring i ewaluacja programu.

Realizacja działań podejmowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzycha w latach 2022-2024 będzie monitorowana i ewaluowana przez Miejski Ośrodek

Program Wspierania Rodziny Miasta Wałbrzyska na lata 2022-2024

Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Będą gromadzone i analizowane informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby, pozwolą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskaźnikami osiągnięcia celów szczegółowych będą dane liczbowe pozyskane w ramach realizacji poszczególnych działań.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegać corocznej ewaluacji.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawione potrzeby związane z ich realizacją.

UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3 letnich programów wspierania rodziny. Program zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami. Powyższe działania zwiększą szanse rodzin na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i potencjału w celu zdobycia nowych umiejętności, co z kolei przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Wałbrzych.